

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juana Sarasketa Gallastegi

*Elgeta,
Gipuzkoa
(1935)*

Aurkibidea

Biografia

Kantoikoa kale-baserrian jaio zen, hiru anai-arrebatatik gazteena. Aita bertakoa zuen eta ama, berriz, Goimendi auzoko Beizu baserrikoa. Gerra aurretxoan berriztapen lanak bukatu berri zegoen Kantoikoa baserria, gerran erre egin zuten, eta familia etxerik etxe ibili zen harik eta orduan hutsik zegoen Zeleta baserrian bizitzen jarri ziren arte. Han zeudela, senide eta baserritar askoren laguntasunarekin, Kantoikoa berreraiki zuten 1942 urte inguruan. Gerraostean, zortzi urteko anaiak galdutako bonba bat aurkitu zuen eta eskuetan lehertu ondoren larri zauritu zen. Aitak armagintza ikasi zuen Eibarren, eta Alfa armagintzako lantegian bazkide izan zen. Gerran Alfako Eibartik kanpoko ugazabak bidali egin zituzten eta etxean jarraitu zuen pistolagintzan. Juanak Elgetako "Unión Apostólica"ko mojekin ikasi zuen. Han bordatutako izarak oraindik gordeta omen ditu. Baserriko lanak egiteaz gain, Elgetako "Erostarbe Hnos." altzari lantegian jardun zuen hamazazpi urterekin hasita ezkondu zen arte. Kantoikoara ezkondu zen, Bergarako San Migel baserriko Joxe Mari Mujikarekin. Seme-alaba bi izan zituzten.

Zintak

ELG-055

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-09-23
- **Iraupena:** 68 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

ELG-056

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-09-23
- **Iraupena:** 14 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Etxea erre gerratean

- **Erref:** ELG-055/002
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:01:08. **Bukatu:** 00:03:21

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Etxean obra handiak egin zituzten gurasoek gerra hasi zenerako, baina Bergaratik botatako bonbek erre egin zuten. Joana kumatik atera berri zela jausi zen etxea erre zuen bonba. Ordurako, aitak bi aldiz itzalita zeukan su hartutako etxea. Ama umeeekin San Roke aldean zegoen kainupe batera joaten zen bonbardaketak zirenean.

2. Etxe berria eraiki herritarren laguntzaz

- **Erref:** ELG-055/004
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:04:25. **Bukatu:** 00:06:05

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Etxe berria egitea erabaki zuten 1942an. Asko lagundu zieten herritarrek. Batak habea eman, beste batek beste zerbait... Elorrioko harginak ibili ziren. Harginen eta peoien izenak esaten ditu.

3. Anaiari bonba lehertu

- **Erref:** ELG-055/005
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:06:05. **Bukatu:** 00:07:26

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Zortzi urteko anaiak bonba bat aurkitu zuen lurrean eta harekin jolasean zebilela, eskutik jausi, lehertu eta hanka bat galdu zuen.

4. 'Cara al Sol' kantuan eskolan

- **Erref:** ELG-055/009
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:12:18. **Bukatu:** 00:13:35

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

<p>Ez zekiten erdararik batere eskolara hasi zirenean. Monjek ez zieten horregatik zigorrik jartzen. Cara al Sol eta horrelakoak kantatzen zituzten.</p>

5. Eskolan bordatutako izarak oraindik armairuan

- **Erref:** ELG-055/011
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:14:38. **Bukatu:** 00:17:27

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Eskuko lanak (josten) egiten zituzten eskolan. Orduan bordatutako izarak oraindik armairuan ditu estreinatu gabe. Amandreak arreoan ekarritako sobrekamak ere gordetzen ditu. Gantxilloa, tapetea, punto de Kruz eta horrelakoak egiten zituzten.

6. Erakusketak eta lehiaketak eskolan

- **Erref:** ELG-055/012
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:17:27. **Bukatu:** 00:18:35

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Esku-lanen erakusketa egiten zen herriko autoritateen aurrean. Apaiza, alkatea eta abar etortzen ziren eta "esamiñak" egiten zizkieten Geografiaz, Erljioaz eta abar. Juanak orduan irabazitako bi diploma ditu.

7. Ume-jolasak

- **Erref:** ELG-055/013
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:18:35. **Bukatu:** 00:20:00

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Trenka, 'koziñaketan', txirikilan, kaniketan, sokasaltoan, tortoloska... ziren euren jolasak.

8. Ingalaterrako erreginarendako pistola egin aitak

- **Erref:** ELG-055/015
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:21:00. **Bukatu:** 00:23:00

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Aita 14 urterekin Eibarrera joan zen armagintza ofizioa ikastera. Maria Ederrenean hartzen zuen ostatu. Oso eskola zalea ei zen. Esaten zuen Ingalaterrako erreginarendako pistola bat egin zutela, txiki-txikia.

9. Kale-baserriak Elgetan

- **Erref:** ELG-055/019
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:30:56. **Bukatu:** 00:32:32

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:

Ez da baserririk galdu Kantoikuaren inguruan. Denek zutik jarraitzen dute. Kale-baserria izan da beti Kantoikua. Hala ere kaletik etxerakoan beldurra pasatzen zuten, ipurtargia bezalako argia egoten baitzen.

10. Aita gaztea zela sartu zuten ura etxean

- **Erref:** ELG-055/020
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:32:32. **Bukatu:** 00:34:00

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Joanak beti ezagutu du ura etxean. Aitak esaten ei zuen hasieran jendeak ez zuela gura izan etxean ura sartzetik, baina berak lehenengotik ipini zuela. Juanak komun modernoa ezagutu du. Dutzarik ez. Fregaderan egiten zituzten garbitasunak.

11. Goserik ez baina jana ondo neurtuta

- **Erref:** ELG-055/023
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:35:40. **Bukatu:** 00:37:18

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Taltoa, artoa eta esnea, morokila... orduko jakiak. Goserik ez du pasatu. Baina ondo neurtzen eta zaintzen zen jana. Sagarra nahikoa izaten zuten.

12. Ama Kuban hiru urtez kriada

- **Erref:** ELG-055/025
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:37:48. **Bukatu:** 00:39:00

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Ama gaztetan kriada egon zen Errenterian. Kubara ere joan zen nagusiekin. Hiru urte egin zituen han. Harako bidaian ia urpera joan zen barkua; konfesatu eta dena egin omen ziren.

13. Gurdian basora ira ekartzera

- **Erref:** ELG-055/028
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:42:00. **Bukatu:** 00:43:50

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Ira ebaten ere eginda dago, igitaiaz gainera. Gurdi gainean jarrita joaten zen aitarengana basora, Egoetxeaga aldera. Bazkaria aitari eramatera ere joaten zen eguerdian Eibar aldera jotzen zuen baso batera. Autoreen bat sumatzen zuenean ezkutatu egiten zen beldurtuta.

14. Elgetako taberna-dendak

- **Erref:** ELG-055/030
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:44:25. **Bukatu:** 00:47:12

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Elgetako taberna-dendak: Panaderokua, Martintxona eta Mantuna. Bareño medikuari errekaduak egiten zizkion eta gogoan du behin 500 pezetako diru-paperarekin bidali zutela dendara. Plazan zegoen estankoa.

15. Elgeta beraneantez beteta udan

- **Erref:** ELG-055/032
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:48:24. **Bukatu:** 00:50:05

Gaia(k):

- Aisia » Oporrak

Laburpena:

Eibarrera joaten ziren tratuarekin. Elgetan ez zen egiten plazarik baina Berrio aldetik etortzen ziren madariekin-eta. Elgeta beraneantez beteta egoten zen udan. Etxeetan egoten ziren, gelak alokatuta. Martintxo tabernan ere bai. Jende aberatsa egoten zen.

16. Txanbolin-txistua eta gramola Txanbolinen etxean

- **Erref:** ELG-055/034
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:51:36. **Bukatu:** 00:53:40

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Ostatu-an taberna eta harategia zeuden. Zeletaren taberna... Eta Txanbolin-guan almazena. Txanbolinek txistua jotzen zuen balkoitik eta jendeak dantzan egiten zuen errepidean. Gramola ere Txanbolinen etxeko leihoan ipintzen zen hasieran.

17. Elgetako plaza dantzariz beteta

- **Erref:** ELG-055/035
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:53:40. **Bukatu:** 00:55:45

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Juanaren denboran plazan egni izan dute dantzan. Gramola egoten zen normalean baina inoiz musika taldeak ere etortzen ziren. Mutilak ordaindu egin behar izaten zuten. Inguru guztietako neska-mutilak etortzen ziren eta plaza bete-bete eginda egoten zen.

18. Zinea eta antzerkia Elgetan

- **Erref:** ELG-055/037
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:57:15. **Bukatu:** 00:58:55

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Zinea ere izaten zuten. Antzerkiak ere egiten zituzten. Neskek monjetan. Juanak kriada papera egiten zuen beti. Kanpoko taldeak ere etortzen ziren, Zeanuritik eta.

19. Oso ondo pasatzen zuten antzerkia egiten

- **Erref:** ELG-055/039
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:59:20. **Bukatu:** 01:01:40

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:

Erdi euskaraz eta erdi erdaraz egiten zuten antzerkia. Lehenengo Madre Benignarekin monjetan. Gero Don Juanekin neska eta mutil batera. Oso ondo pasatzen zuten.

20. Erromeria Elgetan Karnabal martitzenez

- **Erref:** ELG-055/043
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 01:06:18. **Bukatu:** 01:07:14

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:

Karnabal Martitzenez jende asko biltzen zen Elgetan eta erromeria egiten zen bera gaztea zela. Bergarara jaisten zirenean Plazan egiten zuten dantzan bandaren musikarekin.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-03

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com